

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2022

Rok akademicki 2021/2022

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Terapia bólu ostrego i przewlekłego
Kod przedmiotu*	Poł/II/B-TBOiP
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Położnictwo
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, III sem.
Rodzaj przedmiotu	Zaawansowana praktyka położnicza
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr n. med. i n. o zdr. Danuta Pięciak - Kotlarz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr n. med. i n. o zdr. Danuta Pięciak - Kotlarz

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
III	10	10	-	-	-	-	-	-	1

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Wykład (W): egzamin

Ćwiczenia (ćw.): zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student posiada wiedzę z zakresu: podstawy onkologii, farmakologii, interny i chirurgii, etyki i filozofii w zawodzie położnej
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej opieki paliatywnej, zadań położnej w zapewnieniu dobrej jakości życia pacjentom w terminalnej fazie choroby nowotworowej
C2	Przygotowanie studenta do umiejętności oceny poziomu bólu, reakcji pacjenta na ból i jego nasilenia oraz do stosowania farmakologicznych i niefarmakologicznych metod postępowania przeciwbólowego
C3	Kształtowanie postawy studenta do pogłębiania wiedzy z zakresu onkologii i opieki paliatywnej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	definiuje ból ostry i przewlekły, jego rodzaje, mechanizm i drogi przewodzenia oraz czynniki wpływające na jego odczuwanie;	B.W6
EK_02	kategorie bólu, metody diagnostyki i monitorowania bólu nowotworowego oraz metody i narzędzia kontroli i oceny odczuwania bólu przez pacjenta;	B.W7
EK_03	zasady postępowania i leczenia przeciwbólowego zgodnego z najnowszymi rekomendacjami i zaleceniami Polskiego Towarzystwa Badania Bólu;	B.W8
EK_04	mechanizmy działania leków przeciwbólowych z różnych grup i ich działania uboczne w czasie terapii bólu przewlekłego;	B.W9
EK_05	niefarmakologiczne metody w terapii bólu;	B.W10
EK_06	zasady i odrębności w postępowaniu przy terapii przeciwbólowej pacjentów w wieku podeszłym oraz w terminalnej fazie choroby nowotworowej;	B.W11
EK_07	oceniać ból ostry przy zastosowaniu skali jego natężenia dobranej do danej grupy pacjentów;	B.U5
EK_08	oceniać kliniczne przyczyny zmian w wartościach parametrów życiowych wynikające z odczuwanego bólu i podejmować w tym zakresie działania adekwatne do stanu pacjenta;	B.U6
EK_09	podawać odpowiednimi drogami leki przeciwbólowe, modyfikując dawkę leku w zależności od stanu pacjenta;	B.U7
EK_10	stosować odpowiednie metody niefarmakologiczne łagodzenia bólu w zależności od stanu pacjenta;	B.U8
EK_11	dokumentować procedury realizowane w ramach terapii bólu ostrego i przewlekłego oraz prowadzi kartę	B.U9

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	leczenia bólu;	
EK_12	oceniać poziom sprawności poznawczej pacjenta i natężenia bólu według odpowiedniej skali;	B.U10
EK_13	oceniać skuteczność terapii bólu ostrego i przewlekłego;	B.U11
EK_14	przewodzić edukację pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji w terapii bólu przewlekłego;	B.U12
EK_15	planować i realizować działania mające na celu zapobieganie powikłaniom wynikającym z terminalnej fazy choroby.	B.U39
EK_16	różnicować wybrane choroby nowotworowe, a w szczególności powikłania wynikające z zastosowania radiologii interwencyjnej i zabiegowej oraz podejmuje działania profilaktyczne.	B.U41
EK_17	krytycznej oceny działań własnych i współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych.	B.K1
EK_18	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.	B.K2
EK_19	okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu położnej i solidarność zawodową.	B.K3
EK_20	ponoszenia odpowiedzialności za realizowanie świadczeń zdrowotnych.	B.K6

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Lp.	Treści merytoryczne (II rok, III sem.):	Liczba godzin
1	Istota medycyny paliatywnej. Filozofia postępowania w opiece paliatywnej.	2
2	Ocena jakości życia chorych objętych opieką paliatywną.	1
3	Klasyfikacja rodzajów bólu u pacjentów z chorobą nowotworową.	0,5
4	Patofizjologia bólu w chorobach nowotworowych.	0,5
5	Ocena bólu u pacjentów z chorobą nowotworową. Karta oceny bólu.	1
6	Zasady leczenia bólu nowotworowego. Rekomendacje i zalecenia Polskiego Towarzystwa Badania Bólu oraz Polskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej	1
7	Farmakoterapia i interwencyjne metody leczenia bólu w chorobach nowotworowych.	3
8	Niefarmakologiczne metody łagodzenia bólu u chorych na nowotwory złośliwe	0,5
9	Leczenie wspomagające w opiece paliatywnej.	0,5
Razem:		10

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Lp.	Treści merytoryczne ćwiczeń (II rok, III sem.):	Liczba godzin
1	Stosowanie narzędzi do kontroli i oceny odczuwania bólu przez pacjenta	2
2	Podawanie leków p/bólowych w oparciu o drabinę analgetyczną WHO	2
3	Udział położnej w edukacji pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji w terapii bólu przewlekłego. Udział położnej w terapii bólu pooperacyjnego.	2
4	Stosowanie nefarmakologicznych metod leczenia bólu.	2
5	Prowadzenie dokumentacji postępowania przeciwbólowego	2
Razem:		10

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład (W.): Wykład z prezentacją multimedialną, praca z książką, literaturą przedmiotu instruktaż, dyskusja, opisy przypadku (nauczanie zdalne z wykorzystaniem Office 365 Teams)

Ćwiczenia (ćw.): praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja) analiza przypadków (nauczanie zdalne z wykorzystaniem Office 365 Teams)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
B.W6	W: test	W
B.W7	W: test	W
B.W8	W: test	W
B.W9	W: test, Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	W, Ćw.
B.W10	W: test Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	W, Ćw.
B.W11	W: test	W
B.U5	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U6	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U7	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U8	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U9	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U10	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U11	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U12	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U39	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.U41	Ćw.: test, obserwacja w czasie zajęć	ćw.
B.K1	Obserwacja w czasie zajęć	ćw.
B.K2	Obserwacja w czasie zajęć	ćw.
B.K3	Obserwacja w czasie zajęć	Ćw.
B.K6	Obserwacja w czasie zajęć	Ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład

Zaliczenie przedmiotu odbywa się na podstawie pisemnego egzaminu końcowego w formie testu:

- Test - 45 pytań: 40 – pytania jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, 5 – pytania otwarte
- Czas trwania egzaminu (zaliczenia końcowego): 50 min.
- Za prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, za błędną 0 punktów
- Zakres ocen: 2,0 – 5,0.
- Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0)

Kryteria oceny:

5,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100%

4,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 83-90%

4,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 76-82%

3,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69-75%

3,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%

Ćwiczenia:

Warunkiem zaliczenia jest obecność i aktywne w nich uczestnictwo studenta na ćwiczeniach oraz zaliczenie pisemnego kolokwium końcowego.

Kolokwium końcowe odbywa się w formie testu.

Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie co najmniej 60% punktów oraz pozytywnej oceny (minimum 3,0).

Ocena umiejętności odbywa się w oparciu o kryteria:

- zasady
- sprawność/ skuteczność
- samodzielność
- postawa

Kryteria oceny	Punkty	Normy wykonania				
		Wiedza	Zasady	Sprawność	Samodzielność	Postawa
Sposób wykonywania czynności	0	nie posiada wiedzy	nie przestrzega zasad	czynności wykonuje chaotycznie	brak samodzielności lub mimo wielokrotnego ukierunkowania nie potrafi samodzielnie pracować	nie potrafi krytycznie ocenić i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową, nie utrzymuje kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	1	posiada wiedzę w zakresie minimalnym	nie przestrzega prawidłowej kolejności zasad,	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	stale wymaga ukierunkowania w działaniu	mimo częstego ukierunkowania nie potrafi ocenić i analizować swojego postępowania, nie potrafi

						utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	2	posiada wiedzę na poziomie podstawowym	przestrzega zasady po ukierunkowaniu	czynności wykonuje poprawnie	sporadycznie wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	ma pewne trudności w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, wymaga naprowadzania, ukierunkowania w wyborze treści
	3	posiada wiedzę na poziomie uniwersyteckim	przestrzega zasady właściwej techniki i kolejność wykonywania czynności	czynności wykonuje pewnie, zdecydowanie, logicznie	ćwiczenie wykonuje całkowicie samodzielnie, pewnie	potrafi krytycznie ocenić i analizować swoje postępowanie, współpracuje z grupą, identyfikuje się z rolą zawodową, poprawnie, samodzielnie i skutecznie dobiera treści

Kryteria oceny:

5,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100%

4,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 83-90%

4,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 76-82%

3,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69-75%

3,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
I. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - ZAJĘCIA TEORETYCZNE		
1. Zajęcia kontaktowe z nauczycielem		
• udział w wykładach/ udział w e-wykładach	10	1
• udział w ćwiczeniach/udział w e-ćwiczeniach	10	
• udział w ćwiczeniach - Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej	-	
• Inne, jakie?	-	-
II. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - KSZTAŁCENIE PRAKTYCZNE		

1. Zajęcia praktyczne		
• godziny kontaktowe z nauczycielem	-	
• godziny kontaktowe z nauczycielem – Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej	-	-
2. Ćwiczenia kliniczne	-	
3. Inne, jakie?.....		
III. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - PRAKTYKI ZAWODOWE		
• Praktyka zawodowa	-	-
IV. GODZINY NIEKONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW*		
• Samokształcenie	-	
V. GODZINY NIEKONTAKTOWE – PRACA WŁASNA STUDENTA (PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ, EGZAMINU, NAPISANIE REFERATU ITP.)		
Przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.	5	
Samokształcenie	5	
SUMA GODZIN	30	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS		1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

-------	--

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wordliczek J., Krajnik M., Dobrogowski J. Leczenie bólu. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2015 dostępny online 2. Leppert W., Majkovicz M. Ból przewlekły. Ujęcie kliniczne i psychologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2018 dostępny online 3. Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego u chorych na nowotwory z bólem. red. Wojciech Leppert, Jerzy Wordliczek, Onkologia w Praktyce Klinicznej – edukacja 2018, tom 4, nr 1, str. 1–15. 4. Farmakoterapia bólu u chorych na nowotwory – zalecenia Polskiego Towarzystwa Badania Bólu, Polskiego Towarzystwa Medycyny Paliatywnej, Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii Jerzy Wordliczek, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Wojciech Leppert i wsp. Ból 2017, Tom 18, Nr 3, s. 11-53.- dostępny online
--

Literatura uzupełniająca:

1. Opieka paliatywna : poradnik dla lekarzy i pielęgniarek rodzinnych oraz rodzin pacjentów. red. nauk. Elżbieta Krajewska-Kułak i wsp..Warszawa : Difin, cop. 2018.
2. Opieka paliatywna i hospicyjna w ujęciu społecznym i ekonomicznym / Rafał Iwański, Edyta Sielicka, Aneta Jarzębińska. Warszawa : CeDeWu, 2018.
3. Medycyna paliatywna. Krystyna de Walden-Gałuszko, Aleksandra Ciałkowska-Rysz PZWL, Warszawa 2015. .- dostępny online

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej